

ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μάχου! Αγωνίζου! Πολέμα! "Όταν η αποστασία υψώνεται, όταν ψευδοπροφήτες εμφανίζονται, όταν η αλήθεια του Θεού δέχεται επιθέσεις, είναι καιρός των πιστών για πνευματική μάχη. Μόνο οι πιστοί που πνευματικά βρίσκονται σε καλή κατάσταση μπορούν να ανταποκριθούν στο κάλεσμα αυτό. Στην αρχή της επιστολής του, ο Ιούδας τονίζει την κοινή σωτηρία των πιστών, αλλά μετά αισθάνεται την ανάγκη να τους παρακινήσει να αγωνίζονται για την πίστη. Ο κίνδυνος είναι πραγματικός. Ψευδοδιδάσκαλοι έχουν υπεισέλθει μέσα στην εκκλησία, μετατρέποντας τη χάρη του Θεού σε μια απεριόριστη κατάχρηση της ελευθερίας και κάνουν ό,τι τους αρέσει. Ο Ιούδας υπενθυμίζει πώς ο Θεός συμπεριφέρθηκε στο παρελθόν στους άπιστους Ισραηλίτες, στους ανυπάκουους αγγέλους και τα διεφθαρμένα Σόδομα και Γόμορρα. Οι χριστιανοί δεν πρέπει να βρίσκονται απροφύλακτοι μπροστά σε τέτοιο κίνδυνο. Ο κίνδυνος είναι μεγάλος, το ίδιο όμως και ο Θεός, που είναι ικανός να τους προφυλάξει από την πτώση.

Το όνομα "Ιούδας" ήταν κοινό μεταξύ των Εβραίων του πρώτου αιώνα, εξαιτίας του Ιούδα Μακαβαίου (πέθανε το 160 π.Χ.), του Ισραηλίτη ηγέτη που επαναστάτησε κατά των Ελλήνων που κυριαρχούσαν στη Συρία και είχαν υπό την κατοχή τους τότε την Παλαιστίνη.

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Άσχετα από το περιορισμένο θέμα και το μέγεθός της, η επιστολή του Ιούδα έγινε αποδεκτή ως αυθεντική από τους μεταποστολικούς πατέρες της εκκλησίας, οι οποίοι και αναφέρονται σ' αυτήν. Ίσως να υπάρχουν μερικοί αρχαιότεροι υπαινιγμοί, αλλά αναμφισβήτητες αναφορές γι' αυτήν την επιστολή υπάρχουν στα τελευταία χρόνια του δεύτερου αιώνα. Είχε συμπεριληφθεί στον Κανόνα του Μουρατόρι (170 μ.Χ.) και είχε γίνει αποδεκτή ως τμήμα της Αγίας Γραφής από παλαιοχριστιανικούς

πνευματικούς ηγέτες, όπως ο Τερτυλλιανός και ο Ωριγένης. Παρόλα αυτά, υπήρξαν αμφιβολίες εγέρθηκαν ως προς τη θέση της επιστολής του Ιούδα στον Κανόνα της Αγίας Γραφής λόγω αναφορών της σε απόκρυφα βιβλία. Σε μερικές εκκλησίες η επιστολή αυτή ήταν αμφισβητήσιμη, τελικά όμως κέρδισε τη γενική αποδοχή και αναγνώριση.

Ο συγγραφέας αναφέρει τον εαυτό του ως "δούλος του Ιησού Χριστού, και αδελφός του Ιακώβου" (εδ.1). Αυτός ο χαρακτηρισμός συνδυαζόμενος με την αναφορά στους αποστόλους του εδ.17 φαίνεται να τον ξεχωρίζει από τον "Ιούδα Ιακώβου" (Λκ.6:16, Πρ.1:13 δεξ αρχαίο κείμενο). Και αυτό μας ωθεί στην αποδοχή της άποψης της παράδοσης, πως αυτός ο Ιούδας ήταν ένας από τους αδελφούς του Κυρίου που αναφέρονται στο Μτ.13:55 και στο Μκ.6:3 (δεξ "Συγγραφέας" στην εισαγωγή της επιστολής του Ιακώβου). Ο μεγαλύτερος αδελφός του ο Ιάκωβος (πρόσεξε τη σειρά που αναφέρονται τα ονόματα και στις δύο αναφορές) ήταν ο γνωστός ηγέτης της εκκλησίας της Ιερουσαλήμ (Πρ.15:13-21) και ο συγγραφέας της επιστολής που φέρει το όνομά του. Ο Ιούδας, όπως και ο αδελφός του, δεν πίστευε στον Ιησού πριν από την ανάστασή Του (Ιν.7:1-9, Πρ.1:14). Η μόνη άλλη βιβλική και σύντομη αναφορά σ' αυτόν είναι στην Α' Κορ.9:5 όπου αναφέρεται πως "οι αδελφοί του Κυρίου" είχαν μαζί τους και τις συζύγους τους στα ιεραποστολικά ταξίδια τους (ο Ιούδας που αναφέρεται στο Πρ.15:22,32 πιθανόν να είναι μία ακόμα αναφορά σ' αυτόν). Η εξωβιβλική παράδοση δεν προσθέτει τίποτα στην περιορισμένη μας γνώση για τον Ιούδα.

Η ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Η επιστολή του Ιούδα απευθύνεται γενικά σε όλους τους πιστούς και όχι σε κάποιο συγκεκριμένο κύκλο αναγνωστών, και δεν υπάρχουν γεωγραφικοί περιορισμοί στην αναφορά της. Παρόλα αυτά, πιθανόν να είχε στο μυαλό του κάποια συγκεκριμένη περιοχή που είχε προβλήματα με τους ψευδοδιδάσκλους. Δεν υπάρχουν αρκετές πληροφορίες μέσα στην επιστολή, για να εξακριβώσουμε αν οι αναγνώστες του ήταν κυρίως Εβραίοι ή εθνικοί χριστιανοί (πιθανόν να ήταν ένα μίγμα και των δύο). Εν

πάση περιπτώσει η πρόοδος των πιστών σ' εκείνη την περιοχή απειλούνταν από έναν αριθμό αποστατών που είχαν απορρίψει το Χριστό στη θεωρία και στην πράξη. Αυτοί οι υπερήφανοι ελευθεριάζοντες ήταν ιδιαίτερα επικίνδυνοι λόγω της παραπλανητικής κολακείας τους (εδ.16) και της διείσδυσής τους στις χριστιανικές συναθροίσεις (εδ.12). Διαστρέβλωναν τη χάρη του Θεού (εδ.4) και δημιουργούσαν σχίσματα στην εκκλησία (εδ.19).

Η περιγραφή αυτών των αιρετικών από τον Ιούδα θυμίζει αυτήν που βρίσκουμε στην Β' επιστολή του Πέτρου και οδηγεί στο θέμα της σχέσης ανάμεσα στις δύο επιστολές (δες "Συγγραφέας" στις εισαγωγές της Πέτρου Β'). Οι ισχυρές ομοιότητες μεταξύ των περικοπών Β'Πετ.2:1-3:4 και Ιούδα 4-18 δεν μπορεί να είναι συμπτωματικές, αλλά επίσης οι εμφανείς διαφορές τους αποκλείουν την πιθανότητα ο ένας να αντέγραψε από τον άλλο. Είναι, επίσης, αμφίβολο αν οι δύο συγγραφείς μεμονωμένα αντλούσαν το θέμα τους από κάποια άγνωστη πηγή. Συνεπώς, δύο απόψεις απομένουν: ή ο Πέτρος χρησιμοποίησε τα γραπτά του Ιούδα ή ο Ιούδας του Πέτρου. Και οι δύο απόψεις έχουν τους υπερασπιστές τους και πολλές συζητήσεις έχουν γίνει που υποστηρίζουν και τις δύο πλευρές. Αλλά δύο επιχειρήματα για την προτεραιότητα της Πέτρου Β' είναι τόσο ισχυρά, ώστε η ζυγαριά να κλείνει υπέρ αυτής της θέσης: 1. Μία σύγκριση μεταξύ των δύο επιστολών δείχνει πως η Πέτρου Β' περιμένει τη μελλοντική εμφάνιση των αποστατών δασκάλων (Β'Πετ.2:1,2, 3:3), ενώ ο Ιούδας καταγράφει την ιστορική εκπλήρωση των λόγων του Πέτρου (Ιούδα 4,11,12,17,18). 2. Ο Ιούδας αναφέρεται απευθείας στο Β'Πετ.3:3 και αναγνωρίζει πως είναι περικοπή από τους αποστόλους (σύγκρισε Α'Τιμ.4:1, Β'Τιμ.3:1).

Λόγω της σιωπής της Καινής Διαθήκης και της αποστολικής Ιεράς Παράδοσης σχετικά με τα τελευταία χρόνια της ζωής του Ιούδα, δεν ξέρουμε πού γράφτηκε η επιστολή ούτε υπάρχει κάποιος τρόπος για να βεβαιωθούμε για τη χρονολογία της. Θεωρώντας ως δεδομένη την προτεραιότητα της Πέτρου Β' (64-66 μ.Χ.), η επιστολή του Ιούδα πιθανόν να γράφτηκε μεταξύ του 66 και 80 μ.Χ. (το ότι ο Ιούδας δεν αναφέρει

τίποτα για την καταστροφή της Ιερουσαλήμ, αυτό δεν είναι απόδειξη πως γράφτηκε πριν από το 70 μ.Χ.).

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ

Σε αντίθεση με αυτούς που κατακρίνονται για την ακολασία τους και που έτσι αρνούνται το Χριστό (εδ.4), οι πιστοί είναι "φυλαγμένοι από τον Ιησού Χριστό" (εδ.1). Ο Ιούδας προτρέπει τους αναγνώστες του: "τους εαυτούς σας μέσα στην αγάπη του Θεού να τους διατηρήσετε, περιμένοντας το έλεος του Κυρίου μας Ιησού Χριστού για ζωή αιώνια" (εδ.21). Ταυτόχρονα ο Κύριος είναι Αυτός "που δύναται να σας φυλάξει χωρίς να σκοντάψετε και να σας στήσει μπροστά στη δόξα του άμωμους με αγαλλίαση" (εδ.24).

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ: Αγώνας για την πίστη.

Στην επιστολή αυτήν είναι έντονο το ενδιαφέρον για την απειλή των αιρετικών δασκάλων μέσα στην εκκλησία και για την κατάλληλη απάντηση της πίστης στην απειλή αυτή. Το περιεχόμενο της επιστολής αποκαλύπτει δύο κύριους σκοπούς: 1. Την κατάκριση των πράξεων των ασεβών που ελευθεριάζουν, οι οποίοι λυμαίνονται τις εκκλησίες και μολύνουν τους πιστούς, και 2. Συμβουλεύει τους αναγνώστες να στέκονται σταθεροί, να αυξάνουν στην πίστη τους και να αγωνίζονται για την αλήθεια. Ο Ιούδας ελάχιστα μιλά για τη συγκεκριμένη διδασκαλία αυτών που είναι "κύματα άγρια της θάλασσας" (εδ.13), οι οποίοι πιθανόν να κρατούσαν μια αντινομιστική στάση Γνωστικών (δες "Χρονολόγηση" στην εισαγωγή της Ιωάννου Α'). Οι αναγνώστες προτρέπονται να βοηθούν αυτούς που έχουν παραπλανηθεί από αυτούς τους ανθρώπους.

Εδάφιο "κλειδί": Ιούδα 3 – Αγαπητοί, επειδή κάνω κάθε προσπάθεια να σας γράψω για την κοινή μας σωτηρία, είχα ανάγκη να σας γράψω προτρέποντάς σας να αγωνίζεστε δυνατά για την πίστη που μια φορά για πάντα παραδόθηκε στους αγίους.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ένας μεγάλος αριθμός των παυλικών και των μη παυλικών επιστολών αντιμετωπίζει το πρόβλημα των ψευδοδιδάσκαλων και σχεδόν όλες οι επιστολές αναφέρονται στο θέμα αυτό. Η επιστολή, όμως, του Ιούδα ξεπερνά όλες τις επιστολές της Καινής Διαθήκης σε ανελήθη και ένθερμη δημόσια καταγγελία για τους δασκάλους που αποστάτησαν από την αποστολική πίστη και "μπήκαν κρυφά" μέσα στην εκκλησία (εδ.4). Με εξαίρεση το χαιρετισμό (εδ.1,2) και τη δοξολογία (εδ.24,25), όλη η επιστολή καταγίνεται με το ανησυχητικό αυτό πρόβλημα. Συνδυάζοντας το θέμα της Β' επιστολής του Πέτρου με το ύφος της επιστολής του Ιακώβου, η επιστολή του Ιούδα είναι ισχυρή παρόλη τη συντομία της. Η επείγουσα αυτή επιστολή έχει τέσσερα κύρια θέματα που είναι: ο σκοπός του Ιούδα (εδ.1-4), η περιγραφή των ψευδοδιδάσκαλων (εδ.5-16), η άμυνα κατά των ψευδοδιδάσκαλων (εδ.17-23) και η δοξολογία (εδ.24,25).

Ο σκοπός του Ιούδα (εδ.1-4): Ο Ιούδας απευθύνει την επιστολή του στους "κλητούς που είναι αγαπημένοι από το Θεό Πατέρα και φυλαγμένοι από τον Ιησού Χριστό", και εύχεται γι' αυτούς την τριπλή ευλογία του ελέους, της ειρήνης και της αγάπης (εδ.1,2). Τα απειλητικά νέα για τις σφετεριστικές διεισδύσεις των ψευδοδιδάσκαλων μέσα στις εκκλησίες, παρακίνησαν τον Ιούδα να θέσει στην άκρη τα σχόλια για τη σωτηρία και να γράψει αυτά τα επίκαιρα λόγια επίπληξης και προειδοποίησης (εδ.3,4). Εν όψει των αποστατών "που μεταβάλλουν τη χάρη του Θεού μας σε ασέλγεια" (εδ.4) και αρνιούνται το Χριστό, είναι απαραίτητο οι πιστοί να αγωνίζονται για την πίστη τους.

Περιγραφή των ψευδοδιδάσκαλων (εδ.5-16): Ο Ιούδας αρχίζει την εκτεταμένη περιγραφή του για τους δασκάλους που έχουν αποστατήσει από την πίστη, περιγράφοντας την τελική καταστροφή τους με τρία παραδείγματα θείας κρίσης από την Πεντάτευχο (εδ.5-7, η "Πεντάτευχος" είναι τα πρώτα πέντε βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης – Γένεση, Ξεδος, Λευιτικό, Αριθμοί και Δευτερονόμιο).

Σαν ζώα χωρίς λογικό, αυτοί οι αποστάτες κυριαρχούνται από ό,τι βλαστημούν και καταστρέφονται από αυτά που πράττουν (εδ.8-10).

Ακόμα και ο αρχάγγελος Μιχαήλ είναι πιο προσεχτικός στη συμπεριφορά του προς τις υπεράνθρωπες δυνάμεις από αυτούς τους αλαζονικούς ανθρώπους. Ο Ιούδας συγκρίνει αυτούς τους ανθρώπους με τρεις πνευματικούς αμαρτωλούς επαναστάτες, από το βιβλίο της Γένεσης (Κάιν) και των Αριθμών (Βαλαάμ και Κορέ), που εξέθεσαν τους εαυτούς τους στην καταδίκη του Θεού (εδ.11). Τα εδ.12,13 συνοψίζουν περιληπτικά τους χαρακτήρες τους με πέντε πολύ περιγραφικά παραδείγματα από τη φύση. Μετά την επιβεβαίωση για την κρίση του Θεού πάνω σε τέτοιους ασεβείς ανθρώπους, κάνοντας μία αναφορά που ίσως προέρχεται από το απόκρυφο βιβλίο του Ενώχ (εδ.14,15), ο Ιούδας καταγράφει μερικές από τις συνήθειές τους (εδ.16).

Άμυνα κατά των ψευδοδιδασκάλων (εδ.17-23): Η επιστολή αυτή έχει ξεσκεπάσει τους αποστάτες δασκάλους (εδ.8,10,12,14,16), αλλά τώρα ο Ιούδας άμεσα απευθύνεται στους αναγνώστες του: ("Εσείς όμως, αγαπητοί, θυμηθείτε" εδ.17). Τους υπενθυμίζει τις αποστολικές προειδοποιήσεις, πως τέτοιοι άνθρωποι θα έρθουν (εδ.17-19), και τους προτρέπει να προστατεύουν τους εαυτούς τους από τη βίαιη επίθεση της αποστασίας (εδ.20,21). Οι αναγνώστες πρέπει να ωριμάσουν στη δική τους πίστη, ώστε να είναι ικανοί να σώζουν αυτούς που παρασύρονται ή που έχουν ήδη παγιδευτεί στο λάθος (εδ.22,23).

Δοξολογία (εδ.24,25): Ο Ιούδας κλείνει την επιστολή του με μία από τις ωραιότερες δοξολογίες της Αγίας Γραφής. Δίνει έμφαση στη δύναμη του Χριστού που μπορεί να φυλάξει αυτούς που Τον εμπιστεύονται και να μην τους αφήσει να νικηθούν από το λάθος.

ΕΣΤΙΛΣΗ	ΠΡΟΘΕΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΨΕΥΔΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ			ΑΜΥΝΑ ΚΑΤΑ ΨΕΥΔΟ-ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ	ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ
ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ	1	5	8	14	17	24-25
ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΗ	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ	ΠΑΡΟΝΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΜΕΛΛΟΥΣΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ	ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΠΙΣΤΩΝ	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ
ΘΕΜΑ	ΛΟΓΟΣ ΝΑ ΠΑΛΕΨΟΥΝ				ΠΩΣ	ΝΑ
	ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΑΣΙΑΣ				ΑΝΤΙΔΟΤΟ	ΓΙΑ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΑΓΝΩΣΤΗ					
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	περ. 66-80 μ.Χ.					

ΙΟΥΔΑ

Χαιρετισμός

1 Ιούδας, δούλος του Ιησού Χριστού και αδελφός του Ιακώβου, προς τους κλητούς που είναι αγαπημένοι από το Θεό Πατέρα και φυλαγμένοι από τον Ιησού Χριστό. 2 Έλεος και ειρήνη και αγάπη είτε να πληθύνουν σ' εσάς.

Η καταδίκη των ψευδοδιδασκάλων

(Β' Πετ. 2:1-17)

3 Αγαπητοί, επειδή έκανα κάθε προσπάθεια να σας γράφω για την κοινή μας σωτηρία, είχα ανάγκη να σας γράψω προτρέποντάς σας να αγωνίζεστε δυνατά για την πίστη που μια φορά για πάντα παραδόθηκε στους αγίους¹. 4 Γιατί εισχώρησαν κρυφά² μερικοί άνθρωποι, που είχε γραφτεί σχετικά με αυτούς από παλιά γι' αυτήν την καταδίκη, ασεβείς, που μεταβάλλουν τη χάρη του Θεού μας σε ασέλγεια και που αρνούνται το μόνο Δεσπότη και Κύριό μας Ιησού Χριστό.

5 Και σ' εσάς θέλω να υπενθυμίσω, επειδή τα ξέρετε όλα, ότι ο ΚΥΡΙΟΣ αφού έσωσε μια φορά το λαό Ισραήλ από τη γη της Αιγύπτου, ύστερα³ εκείνους που δεν πίστεψαν τους κατάστρεψε. 6 Και αγγέλους που δεν τήρησαν τη δική τους αρχή⁴, αλλά εγκατέλειψαν τη δική τους κατοικία, τους έχει διατηρήσει με δεσμά αόρατα στο ζόφο⁵ για την κρίση της μεγάλης ημέρας, 7 όπως τα Σόδομα και τα Γόμορρα και οι γύρω τους πόλεις, που καταπόρνευσαν με τρόπο όμοιο με αυτούς^{6/7} και πήγαν πίσω από διαφορετική

¹ 3 αγίους Εννοεί τους συνειδητούς πιστούς χριστιανούς.

² 4 εισχώρησαν κρυφά. Κείμενο: παρεισέδυσαν

³ 5 ύστερα Κείμενο: το δεύτερον

⁴ 6 τη δική τους αρχή. Αλλιώς: το δικό τους αξίωμα

⁵ 6,13 ζόφος Είναι το σκοτάδι του κάτω κόσμου, του άδη.

⁶ 7 αυτούς Εννοεί αγγέλους ή ψευδοδιδασκάλους ή τους κατοίκους των Σοδόμων και των Γομόρρων.

⁷ 7 καταπόρνευσαν με τρόπο όμοιο με αυτούς. Αν το "αυτούς" αναφέρεται στους αγγέλους, δεν εννοεί ότι το αμάρτημα της παρεκτροπής των αγγέλων ήταν ακριβώς το ίδιο με αμάρτημα στο οποίο υπέπεσαν οι κάτοικοι των Σοδόμων (γιατί οι Σοδομίτες επέπεσαν στην αμαρτία της ομοφυλοφιλίας, κάτι που δεν αναφέρεται για τους αγγέλους), αλλά η σύγκριση γίνεται γενικότερα για το αμάρτημα της σεξουαλικής ανηθικότητας, "πόρνευσαν όμοια και αυτοί όπως οι άγγελοι".

σάρκα⁸, είναι μπροστά μας παράδειγμα, καθώς κρατούνται κάτω από καταδίκη αιώνιας φωτιάς⁹.

8 Αλλά όμως όμοια και αυτοί ονειρεύονται¹⁰, και αφενός μιλούν *τη* σάρκα, αφετέρου απορρίπτουν *την* κυριαρχία του Θεού και *τις* Δόξες¹¹ βλαστημούν. 9 Ενώ ο Μιχαήλ ο αρχάγγελος, όταν φιλονικώντας με το Διάβολο συνδιαλεγόταν για το σώμα του Μωυσή, δεν τόλμησε να επιφέρει βλάστημη κρίση, αλλά είπε: «Να σε επιτιμήσει ο ΚΥΡΙΟΣ». 10 Αλλά αυτοί αφενός βλαστημούν όσα δεν ξέρουν, αφετέρου όσα γνωρίζουν καλά με το φυσικό ένστικτο σαν τα ζώα χωρίς λογικό, με αυτά φθείρονται. 11 Αλίμονο σ' αυτούς, γιατί πορεύτηκαν στην οδό του Κάιν, και όρμησαν με πάθος στην πλάνη που προκάλεσε ο Βαλαάμ για μισθό, και καταστράφηκαν στην αντιλογία του Κορέ. 12 Αυτοί είναι κηλίδες που τρώνε χορταστικά μαζί σας άφοβα μέσα στις αγάπες¹² σας, που ποιμαίνουν τους εαυτούς τους, νεφέλες άνυδρες που παρασέρνονται από ανέμους, δέντρα φθινοπωρινά άκαρπα που πέθαναν δύο φορές και ξεριζώθηκαν, 13 κύματα άγρια της θάλασσας που αφρίζουν στην επιφάνεια τα δικά τους αίσχη, αστέρες περιπλανώμενοι για τους οποίους έχει διατηρηθεί ο ζόφος¹³ του σκότους στον αιώνα.

14 Προφήτεψε επίσης και γι' αυτούς ο Ενώχ, έβδομος από τον Αδάμ, λέγοντας: «Ιδού, ήρθε ο ΚΥΡΙΟΣ με τις άγιες μυριάδες¹⁴ του, 15 για να κάνει κρίση εναντίον όλων και να ελέγξει κάθε ψυχή για όλα τα έργα της ασέβειάς τους που έκαναν και για όλα τα σκληρά λόγια που μίλησαν εναντίον του

⁸ 7 πήγαν πίσω από διαφορετική σάρκα Κείμενο: απελθούσαι οπίσω σαρκός ετέρας. Εννοεί: είχαν αφύσικες σεξουαλικές σχέσεις (ομοφυλοφιλία). “Η σάρκα των αρσενικών είναι διαφορετική, δηλαδή ξένη ως προς τη συνουσία, επειδή δε συμπληρώνει (τον άντρα), για να γίνει η συνουσία” (Οικουμενίος).

⁹ 7 καταδίκη αιώνιας φωτιάς. Εννοεί τη φωτιά την αιώνιας κόλασης που εκδηλώθηκε με την υλική φωτιά που αρχικά τις κατέστρεψε.

¹⁰ 8 ονειρεύονται. Πιθανόν αναφέρεται στο Δευτερονόμιο 13:1,3,5 όπου ο ψευδοπροφήτης που ονειρεύεται δήθεν αποκαλυπτικό όνειρο προβάλλει τις ψευδοδιδασκαλίες του σαν να είναι αποκαλύψεις του Θεού (von Soden, Spitta από Τρεμπέλα).

¹¹ 8 Δόξες Εννοεί ουράνια όντα.

¹² 12 αγάπες Εννοεί γεύματα αγάπης, που οι πρώτοι χριστιανοί τα έκαναν σε συνδυασμό με τη Θεία Ευχαριστία. Βλέπε Α΄ Κορ. 11:20-23, 33-34.

¹³ 13 ζόφος Βλέπε υποσ. εδ. 6

¹⁴ 14 μυριάδες “Μυριάς” σημαίνει δέκα χιλιάδες.

αμαρτωλοί ασεβείς». 16 Αυτοί είναι γογγυστές, μεμψίμοιροι¹⁵, πορεύονται σύμφωνα με τις δικές τους επιθυμίες και το στόμα τους μιλά υπέρογκα, θαυμάζοντας πρόσωπα για χάρη ωφέλειας.

Προειδοποιήσεις και προτροπές

17 Εσείς όμως, αγαπητοί, θυμηθείτε τα λόγια¹⁶ που έχουν προειπωθεί από τους αποστόλους του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, 18 *θυμηθείτε* ότι σας έλεγαν: «Στους έσχατους χρόνους θα υπάρχουν εμπαίκτες που *θα* πορεύονται σύμφωνα με τις δικές τους ασεβείς επιθυμίες». 19 Αυτοί είναι που προξενούν διαιρέσεις, ψυχικοί¹⁷, που δεν έχουν Πνεύμα. 20 Εσείς όμως, αγαπητοί, να οικοδομείτε *τους* εαυτούς σας πάνω στην αγιότατη πίστη σας, να προσεύχεστε μέσω *του* Πνεύματος *του* Αγίου, 21 να διατηρήσετε¹⁸ *τους* εαυτούς σας μέσα στην αγάπη *του* Θεού, περιμένοντας το έλεος του Κυρίου μας Ιησού Χριστού για ζωή αιώνια. 22 Και αφενός μερικούς που αμφιβάλλουν να *τους* ελεείτε, 23 αφετέρου άλλους να *τους* σώζετε αρπάζοντάς *τους* από τη φωτιά, και άλλους να *τους* ελεείτε με φόβο,¹⁹ μισώντας και το χιτώνα *τους* που είναι μολυσμένος από τη σάρκα.

Ευλογία

24 Και σ' Αυτόν που δύναται να σας φυλάξει, χωρίς να σκοντάψετε, και να σας στήσει μπροστά στη δόξα του άωμου με αγαλλίαση, 25 στο μόνο Θεό *το* σωτήρα μας, *ας είναι* δόξα, μεγαλοσύνη, κράτος²⁰ και εξουσία πριν από κάθε αιώνα²¹ και τώρα και σε όλους τους αιώνες διαμέσου *του* Ιησού Χριστού του Κυρίου μας. Αμήν.

¹⁵ 16 μεμψίμοιροι. Ετυμολογικά σημαίνει: μέφομοι τη μοίρα. Σημαίνει: αυτοί που συνέχεια παραπονιούνται, γκρινιάζουν.

¹⁶ 17 λόγια Κείμενο: ρημάτων Η λέξη “ρήμα” έχει την έννοια: “ο λόγος που περιέχει το γεγονός που αναγγέλλει”.

¹⁷ 19 ψυχικοί Είναι αυτοί που διευθύνονται από τον εγωισμό της ψυχής τους και όχι από το Πνεύμα του Θεού.

¹⁸ 21 διατηρήσετε Αλλιώς: φυλάξετε

¹⁹ 22,23 Και αφενός... φόβο, ν.χ.: 22 Και αφενός μερικούς να τους ελεείτε με διάκριση, 23 αφετέρου άλλους να τους σώζετε, αρπάζοντάς τους από τη φωτιά,

²⁰ 25 κράτος. Σημαίνει: δύναμη, ισχύς, εξουσία.

²¹ 25 πριν από κάθε αιώνα Εννοεί: πριν από την αρχή του κόσμου. “Αιώνας” σημαίνει: η δημιουργία του κόσμου μέσα στο χρόνο.